

danne Forhold, og vi sige, vi lønne ikke et meget stort Administrationsapparat for at give dem særegen Bevilling ved ethvert særeget Arbejde. Jeg tror, at Arbejdere overalt, ogsaa de, der have underkrevet Adressen, ville kunne forstaa, at vi frygte ikke, men vi søge Oplysninger; men paa den anden Side ikke lade os kommandere til at give en hvilken som helst Bevilling, som Regjeringen kan forlange ud over den allerede betydelige Bevilling, der ydes til Administrationen. Jeg tror heller ikke, det er oplyst, eller at det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds er i Stand til at oplyse, hvad vi hævde, at det Første og Bæstentligste lige over for Arbejderiet er, at han kan faae fulde borgerlige Rettigheder med os Andre, fuldkommen den samme Menneskeværdighed i samme Forstand som enhver Anden, dernæst med Hensyn til de aandelige Interesser, at han kan faae en forbedret, forædlet og dygtigere Undervisning, saa at han kan gaa ud i Livet med større Indhold end nu, og med Hensyn til hans materielle Stilling som Borger, at han kan lettes i den uforholdsmæssig høje Del af Afgiftsbetøbene, navnlig gennem indirekte Skatter, som han kommer til at svare. Det er tre Grundretninger, igjennem hvilke man søger at give Arbejderne Ret, til samme Tid, som man er villig til Naade at søge og at modtage al den Oplysning, der gives. Med Hensyn til den Argumentation, de ærede Herrer bruge, hvori man peger paa de 3600 Arbejderes Navne, da tror jeg, at man altid skal være noget varsom med at bruge den Slags Argumentation. Det være sagt til begge Sider, naar man berærer sig paa Adresser, at man ikke skal kaste Brag paa dem, men man skal heller ikke ensidig lægge Vægt paa dem, naar Forslaget ellers i sig selv ikke er særlig begyndt. Nu er imidlertid de 3.600 Underkriver en overordentlig forvinderende Del af det Antal Mænd, som der her kunde være Tale om. Jeg holder her i min Haand en Beretning, der gaar ud paa, at af Arbejderforeningen af 1860 skal kun 2 have underkrevet, nemlig Arbejderne Skoleinspektør Jacobi og Borgerrepræsentant Olsen, og i Industriforeningen skal der kun findes 1 Underkriver — om det er rigtigt, ved jeg ikke — og at der i Aftes i en meget stor Forsamling, hvis Antal Medlemmer siges at udgjøre over en Trediedel af det Tal, der er nævnt i den bekjendte Adresse, kun stemte en Eneste for Adressen og hele den øvrige Forsamling imod den. Jeg angiver kun disse Tal og siger for Dørigt: Lad denne Sag spadsere udenfor Thinget, hvorledes den vil, lad os holde os til Forslaget efter dets egen indre Nødvendighed eller det Modsatte deraf. Jeg tror hermed at have fremhævet de Bemærkninger, som jeg var pligtig at fremsætte.

Rosod: Jeg kan være fuldkommen enig med den ærede Ordfører i, at man kan tillægge saadanne Adresser for megen Vægt, og man kan

naturligvis ogsaa tillægge dem for Liden. Jeg er ikke interesseret i at tillægge den af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (Cassee) omtalte Arbejderadresse i denne Sag nogen særlig Vægt, men skal kun fralægge mig enhver Hentydning til, at jeg skulde have Noget som helst med denne Adresse at gjøre. Dette finder jeg mig foranlediget til at udtale ligeoverfor den Hentydning, der kom fra den ærede Ordfører. Naar han hentydede til Mødet iaftes, saa er dette vel grundet paa, at han tillægger det stor Betydning, thi det var jo et Møde, hvor der herkede den Mand, at man udbragte to navnkundige Leve'r; det ene for Pio, Brix og Geleff og det andet for et Parti, som man ikke tør nævne her. Altsaa kan jeg meget godt forstaa, at han tillægger dette Møde en Betydning og en Modvægt ligeoverfor disse Adresser; hvis Vægt og Betydning jeg ikke skal indlade mig paa at udtale Noget om. Grunden, hvorfor jeg vedvarende ligeoverfor de Arbejdere, der i det Hele taget snike ad Lovligheds, Sindigheds og Ordenens Bei at forbedre deres egen Stilling, maa holde paa Nedsættelsen af en Kommission til at søge de nødvendige Oplysninger tilveiebragte og foretage de Undersøgelser til Arbejder spørgsmaalets Opklaring, som ere nødvendige Forudsætninger for Løsningen af dette Spørgsmaal, er den, at selv om der i Regjeringsministeriet, i Administrationen, som man kalder det, skulde findes tilstrækkelig Sagkundskab til Løsningen af denne særlige Opgave, saaledes at man kunde arbejde med det Mandskab, man har, uden at forstærke det med en Kommission, eller selv om der var tilstrækkelige Kræfter dertil i et af Thingene eller i begge Thingene tilsammen, saaledes at man kunde nedsætte en parlamentarisk Kommission til dette Spørgsmaals Undersøgelse, saa er der den store Feil derved, at den ene Part i denne Sag da ikke bliver fylldig repræsenteret; det er selve Arbejderne. Den eneste Maade, hvorpaa man kan faae denne Sag oplyst af et Nævn, en Kommission, et Udvalg, eller hvad man nu vil kalde det, faae den undersøgt saa alsidig som mulig og faae de forhaanden liggende Kjendsgjerninger bedømte saa upartisk som mulig, er jo — ikke sandt! — naar begge de nærmest interesserede Parter have Sæde i Kommissionen, naar der ved Siden af Arbejdsgiverne eller Arbejdskraftarbejderne, som det maatte er rigtigere at kalde dem, sidder Arbejdere eller Arbejdskraftsælgerne i Kommissionen, og der desuden i den sidder nogle enkelte andre Mænd, som kunne redigere, ordne osv. det Materiale, som indstilles af Kommissionen. Derfor er det, at hvilken som helst Oplysning, man vil søge udenfor en saadan Kommission, ikke kan blive saa alsidig, saa upartisk, som den burde være, i alt Fald vil den være udsat for at blive mistænkt for at være partisk i en ganske anderledes høj Grad, end Tilfældet vil være, naar alle Parter ere repræsenterede. Det forekommer mig imidlertid, at Vædringsfor-